

Het Internationale, het vaderlandloos zijn, — altijd nog min of meer een masker, gehuicheld, — of alleen als mooie bloem, mooi sieraad gebruikt, — kon nu tegen de voortdurende wapening en den eindelijken oorlog, door het Imperialisme, volkomen, in al zijn kracht en macht te voorschijn komen.

En wie voelt niet dat dit de gelegenheid was? Nu alle naties gingen strijden? Gingen strijden voor hetzelfde doel, hetzelfde bezit. De wereld.

Welk socialist heeft niet altijd gehoopt en verwacht en verlangd dat dit eindelijk zou komen: één actie van alle partijen van alle naties van het Internationale Kapitaal, gericht tegen het gansche Wereld-proletariaat, tegen de geheele Wereld-Arbeidersklasse?

Men had hem, dezen oorlog, ook al jaren zien aankomen.

Talrijke schrijvers, Kautsky vooral, hadden er op gewezen, dat de tegenstellingen tusschen de groote Machten, tot dezen geweldigen wereldoorlog voeren konden, zeer waarschijnlijk voeren moesten, en dat de Revolutie van zulk een oorlog het gevolg kon zijn.

Hilferding had in zijn boek: *Das Finanzkapital*, dat als het ware een vervolg op Marx' *Kapitaal* is en de fase van het kapitalisme behandelt die Marx niet meer heeft beleefd, duidelijk gemaakt welke oorzaken tot het Imperialisme voeren.

De Congressen in Stuttgart en Bazel hadden het proletariaat opgedragen, om, met alle middelen en tot het uiterste, dezen wereldoorlog te voorkomen.

Men was dus niet onvoorbereid.

Alleen, hij kwam nog kolossaler dan men gedacht had. Zóó algemeen had men zich de deelname der kapitalistische staten toch niet voorgesteld.

Maar wat kon schitterender en klaarder en duidelijker zijn, dan dat het kapitaal der wereld tot een onderlinge worsteling kwam, en daarmee zich stelde tegen het wereldproletariaat? Wat heerlijker, uit het oogpunt van socialistische propaganda, dan dat het geheele wereldproletariaat binnen den omvang van den oorlog kwam?

Nu had men eindelijk, de door het kapitaal zelf, door zijn groei, buiten eenige verantwoordelijkheid der arbeiders gebrachte tegenstelling tusschen den Arbeid en het Kapitaal, der geheele wereld.

Hier het Kapitalisme dat door zijn modernste uitingen en machten: de trust, het monopolie, het geconcentreerde bankkapitaal den de Aarde en de Arbeiders vernielenden Oorlog bracht, daar het Proletariaat dat den Oorlog wilde, en hem tot het uiterste bestreed.

Welk een schitterende vooruitgang sinds 1864, sinds 1871, den laatsten West-Europeeschen oorlog. Toen een oorlog tusschen twee kapitalistische volkeren, terwille van de consolidering van één volk tot één staat, het kleine begin van de wording van Duitschland. Toen, in overeenstemming daarmee, slechts enkele arbeiders die zich verzetten.

Nu een wereldbotsing van haast alle vast gevoegde en gevestigde volken buiten Amerika, terwille van de macht over de Aarde, terwille van de taak om het kapitaal zijn laatsten reuzentocht over de Aarde te laten doen, terwille van de consolidering van het wereldkapitaal. En nu, in overeenstemming ook met deze geweldige krachten en het alles omvattende doel, millioenen en millioenen arbeiders verenigd, die zich zouden verzetten tegen het Kapitaal, dat hen voor zich zelf met eindelooze lasten had verdrukt en hen nu nog als voedsel der kanonnen wilde gebruiken, dat hen door een wilde, razende bewapening, en blinden, in zijn einde en werking niet af te zienen oorlog nu aan altijd nieuwe bewapening en altijd nieuwen oorlog blootstelde, en hen aldus met ondergang bedreigde.

En wat was ook eenvoudiger, wat klaarder dan dat alle proletariërs, tegen het gevaar dat hen van alle staten dreigde, één protest, één actie, één wijze van strijden tot het laatste toe hadden aangenomen? Tegen alle en tegen elken?

Wat was duidelijker, welke actie meer voor de hand liggend, welke daad in zijn gevolgen voor de propaganda, de organisatie, de revolutie schitterender, en de massa tot in zijn verste duistere hoeken meer verhelderend, dan één eensgezinde strijd in alle landen, op dezelfde wijze, van alle leden der Internationale tegen dezen oorlog?

Hoe klaar, hoe bindend, hoe lokkend voor alle arbeiders, en zelfs voor een deel der kleine burgerij en van den middenstand, zou het geweest zijn, als in alle parlementen dezelfde taal had weerklonken, in alle landen dezelfde daden waren gedaan?

En nog eens, wat eenvoudiger, wat klaarder, wat meer met de wezenlijke waarheid der feiten en verhoudingen overeenstemmend? De Arbeid der Wereld voor het eerst tegen het Kapitaal der Wereld.

Zoo zou men denken.

Maar de gang der zaken is een geheel andere geweest.

In plaats van Strijd tegen het Kapitaal, is er Onderwerping aan en Samenwerking met het Kapitaal gekomen, in plaats van Eenheid der Arbeiders Splitsing in zooveel deelen als er naties zijn, in plaats van Internationaliteit Nationalisme en Chauvinisme.

Alleen in Servië hebben de Sociaal-Democraten in het Parlement tegen den oorlog gestemd, en in Rusland hebben zij zich van stemming onthouden door de zaal te verlaten. 1).

In Duitschland hebben zij de milliarden toegestaan. In Oostenrijk dit goedgekeurd.

In Frankrijk en België zijn zij tot het voeren van den oorlog getreden in het burgerlijk Ministerie.

In Engeland heeft de Arbeidspartij de dienstneming aangeraden.

In Zweden, Noorwegen, Denemarken, Zwitserland, Nederland, hebben de socialisten de gelden voor de mobilisatie ter bewaring der neutraliteit goedgekeurd, — d.w.z. zoo noodig voor den oorlog, den Imperialistischen oorlog. 2).

In bijna alle landen dus inplaats van bestrijding van, een samengaan met de bourgeoisie.

De kenner der Internationale Sociaal-Demokratie had dit intusschen reeds lang zien aankomen. Het Congres te Stuttgart was het laatste Congres waarop waarlijk ernstig stelling genomen werd tegen het Imperialisme. Maar te Kopenhagen reeds wankelde men, en te Bazel ging men op de vlucht.

Het was alsof men, naar mate het Imperialisme sterker, het oorlogsgevaar grooter werd en nader kwam, des te banger

1) Dit is in de Doema de scherpste vorm van protest, scherper nog dan tegenstemmen.

2) In Italië is de Kamer niet bijeengeroepen. — De Italiaansche sociaal-demokratie heeft zich op schitterende wijze tegen den oorlog verzet.

werd. In Bazel klonk alleen nog een fanfare, maar uit de holle frasen van Jaurès, de lege dreigementen van Keir Hardie, het laffe gesnik over den ondergang der cultuur van Victor Adler, en de slappe niets zeggende woorden van Haase, uit het ijdele pralen van het Congres zelf, klonk reeds de onwil, de afkeer, de onmacht om iets te doen.

Meer nog, men was toen reeds algemeen van plan om met de bourgeoisie te gaan 1).

De bourgeoisie, die, door haar eigen rotheid, voor moreele ontbinding een zeer fijnen reuk heeft, rook onmiddellijk de rotheid van dit Congres en der Internationale. Zij voelde dat van dit Congres niets te vreezen was. Zij stelde de kathedraal van Bazel ter onzer beschikking. En welke plaats kon meer geschikt zijn voor de huichelarij der Sociaal-Demokratie, voor een congres dat iets anders zeide dan het wilde, dan een kerk waar sinds eeuwen de Christelijke huichelarij dag na dag is verkondigd?

Wij zullen nu aantoonen, door welke oorzaken die onmacht en die huichelarij gekomen is.

Maar voor wij dit doen, zullen wij aan één voorbeeld, Duitschland, in bijzonderheden aantoonen, tot welk een schande en nadeel voor zich zelve en onderlinge verdeeldheid de Internationale gekomen is, door niet tot het uiterste tegen den Imperialistischen Oorlog van het geheele Kapitalisme te strijden, en door hierin niet, als één geheel Proletariaat, tegen hem één te zijn.

Wij zullen daarbij tegelijk de gelegenheid vinden de voorname redenen, die zij zelve voor haar handelen opgeeft, te weerleggen.

1) Greulich zei reeds op het Congres dat de Zwitsers zeker naar de grens zouden gaan. Hetzelfde zei kort na het Congres Renner in den Rijksraad. Troelstra had het reeds herhaaldelijk in Holland beloofd en bevestigde het na het Congres nog weder.

HET VOORBEELD VAN DUITSCHLAND.
DE REDENEN VOOR HET NATIONALISME VAN
HET PROLETARIAAT.

WEERLEGGING DEZER REDENEN.

Het voorbeeld van Duitschland.

Deze oorlog is de oorlog van Duitschland.

Niet in dien zin, dat een der andere groote Mogendheden minder „de schuld aan”, de oorzaak van dezen oorlog zou zijn.

Maar in dezen, dat Duitschland hem het best heeft voorbereid, hem met de grootste kracht voert, door de grootste materiele en geestelijke krachten gestuwd wordt, het grootste doel voor oogen heeft, de aanvallende partij dus zijn moet, en, alleen kapitalistisch-technisch, kapitalistisch-economisch gesproken, afgezien van alle andere factoren, winnen moest.

Duitschland heeft zich na 1870 tot tweeden Europeeschen kapitalistischen staat omhoog gewerkt. Maar Duitschland overtreft Engeland in organisatie van industrie, handel, verkeer en bank, — innerlijk is het daarin machtiger. Met de Vereenigde Staten is het het eenige modern georganiseerde kapitalistische land. — Zijn absolutisme, zijn jonkerdom, — en daardoor zijn leger en bureaucratie, — maken het, — naast de gecentraliseerde Bank, de geconcentreerde Handel, Industrie en Transport, — tot het model van den Imperialistischen staat, tot den eenigen volkomen Imperialistischen staat der Wereld. Het vereenigt de machtsmiddelen der Bourgeoisie met die der Absolute Monarchie. Zijn krachten, zijn expansiekracht, zijn, door dit alles, grooter dan die van Engeland zonder zijn kolonies.

Maar Duitschland is afgesneden van volkomen expansie. Het kwam te laat tot de macht. De beste stukken der aarde waren al in het bezit van anderen. En de Mogendheden hebben gezorgd, dat het niets of bijna niets kreeg. Alle pogingen van Duitschland, om iets van beteekenis te krijgen, zijn geheel of bijna geheel verijdeld. Marokko kwam aan Frankrijk, aan België de Congo, Engeland nam het grootste deel van het overig Afrika, den Bagdad-spoorweg kon Duitschland niet alleen houden, van alle zijden kwamen zijlijnen in andere handen. In Azië bekwam het zoo goed als niets. In Afrika

zeer weinig. De enorme voordeelen die uit monopolistisch koloniaal bezit, monopolistische sfeeren van invloed, kunnen voortvloeien, bleven het Deutsche kapitaal ontzegd.

Duitschland's Kapitalisme werd als een stoomketel, waaruit de stoom niet ontsnappen kan, dien het niet kan laten werken als het wil.

Frankrijk, Engeland, Rusland houden het opzettelijk sinds jaren in zijn volkomen expansie tegen, ter wille van hun eigen kapitaal.

Dat wil Duitschland niet langer verdragen. En daarom heeft het zich sinds jaren op dezen oorlog voorbereid, om zich zelf den weg te banen, die het wordt ontzegd.

Daarvoor diende de reusachtige openlijke en geheime bewapening. Daarvoor het reusachtige leger en vloot.

Daarvoor diende de plotselinge aanvraag der 1000 millioen in 1913. Daarvoor de voorbereiding der Rijksbank, beter dan die van eenige andere nationale Bank.

Duitschland wil een einde maken aan zijn kleinheid, het wil nu zijn banden breken.

Duitschland wil nu Marokko, en een groot deel van het overig Fransch-Afrika, het wil Fransch bezit in Oost-Azië, Siam, Cochin China. Het wil Klein-Azië, Mesopotamië. Het wil Belgisch Congo. Het wil stukken van het Engelsch bezit: Engelsch Zuid-Afrika misschien. Misschien stukken van Engelsch Indië. Het wil de Portugeesche bezittingen in Afrika. Het wil Nederlandsch Indië. Het wil de economische en politieke beheersching van een goed stuk van China. Het wil, om dit alles te bereiken, België en Nederland onderwerpen of van zich afhankelijk maken. Dit alles wil het, en door dezen oorlog wil het zien wat het hiervan bereiken kan. En waarlijk, van kapitalistisch-economisch standpunt: het komt het Deutsche Kapitalisme toe. De sterkste verdient het meest in de kapitalistische wereld. Uit het oogpunt van zuiver kapitalistischen vooruitgang alleen, en niet uit het onze: dat van de ontwikkeling van het proletariaat, en van zijn strijd tot Macht en Eenheid, 1) men kon wenschen dat het Deutsche Kapitalisme won.

1) Wij duiden boven reeds aan, dat het eenig standpunt van den revolutionairen communist is: de strijd tegen het Imperialisme van alle volken, tegen het Imperialisme van welk volk ook. Want elk Imperialisme bedreigt de arbeidende klasse, en alleen door den strijd er tegen wordt zij sterk.

Hoe ontzaggelijk veel meer zou Duitschland met zijn organisatiekracht, met zijn geconcentreerde banken, zijn gecentraliseerde reederijen en handel en industrie kunnen halen uit deze gebieden, dan Engeland, België, Holland, Frankrijk, Portugal. Hoe veel sneller zou de Aarde kapitalistisch worden ontwikkeld!

Het Deutsche Kapitalisme voelt ook, dat nu het uur gekomen is, dat nu gehandeld moet worden. Want als bij de verzwakking van het Turksche Rijk Rusland Armenië neemt, Frankrijk Syrië, en een deel van Klein Azië, Engeland een ander deel daarvan, Egypte en Arabië, en Rusland en Engeland deelen Perzië, dan is Duitschland's kans op groot Aziatisch gebied voorbij. En als Engeland dan nog meester wordt van den weg van Kairo naar de Kaap, en China na een tijd zelfstandig en machtig, dan is, daar Zuid-Amerika wel niet meer in Europeesche handen komen zal, Engeland meester van een overgroot deel der wereld, 1), Rusland, de Vereenigde Staten, later misschien China, zijn eenige gelijkwaardige mededingers, en Duitschlands kans op wereldgebied geheel voorbij.

Duitschland is dus èn door de expansie-, de uitzettingsmachten die het van binnen drijven, èn door de vormen die zijn Imperialisme heeft, èn door de geweldige machten die zijn expansie aan alle kanten in den weg treden, èn door het groote doel, het grootste van alle Staten, dat het zich stelt, — de drijvende kracht van dezen eersten Imperialistischen Wereld-Oorlog.

Duitschland moet dus het voorbeeld zijn, waaraan wij de Imperialistische politiek en haar gevolgen, en de houding van het proletariaat tegenover haar, aantoonen.

Maar, aan den anderen kant, Duitschland heeft ook de sterkste arbeidersklasse. Op Duitschland vooral, zei Marx reeds, houden de Communisten van alle landen het oog gericht. Het heeft de kapitalistische ontwikkeling doorgemaakt onder omstandigheden, onder voorwaarden, die veel verder gevorderd waren dan die waaronder de andere kapitalistische landen van Europa ze doormaakten. Daar is, tengevolge daarvan, het proletariaat georganiseerd en geschoold zooals ner-

1) Totdat Indië, Egypte enz zich zelfstandig maken.

gens, en minder dan ergens anders door burgerlijke traditie bezwaard.

Tengevolge daarvan staan daar tegenover de sterkst georganiseerde kapitalisten, de best georganiseerde arbeiders. Meer dan een millioen leden heeft de Soc. Dem. Partij, vier millioen stemmen worden op haar uitgebracht, de vakvereenigingen tellen tusschen de twee en drie millioen leden. Een geweldig aantal arbeiders leest dagelijks de socialistische couranten.

En evenals in Duitschland, veel meer dan in Engeland, het Kapitaal is georganiseerd in Syndicaten en Kartels en gecentraliseerde Banken, zoo zijn ook daar, veel meer dan in Engeland, de arbeidersvereenigingen, zoowel de politieke als de economische, niet meer versplinterd maar op reusachtige wijze gecentraliseerd.

De tegenstelling tusschen de kapitalisten- en de arbeidersklasse is, door dit alles, daar scherper dan in de andere staten van West-Europa. Het absolutisme, het jonkerdom, en de militaire lasten verscherpen die tegenstelling nog op het hoogst.

De sterkste, meest imperialistisch gezinde bourgeoisie, staat daar dus tegenover het meest socialistische proletariaat.

Hier zal men dus, zoo ergens, de tegenstelling tusschen het imperialistisch kapitalisme dat alle bewoners der aarde wil onderwerpen en tot slaaf maken, en het proletarisch socialisme dat hen wil bevrijden, het duidelijkst moeten zien.

En toch, de Deutsche arbeidersklasse gaf juist èn zelf èn in zijn vertegenwoordigers in den Rijksdag het voorbeeld van samengaan met het Imperialisme. Juist daar stemde men het eerst vóór de oorlogsuitgaven. En de arbeiders trokken juist daar het eerst, niet alleen haast zonder verzet, maar met geestdrift vaak ten strijde.

Hoe kwam dit? 1).

Welke redenen gaven zij zelve op?

Maar voordat wij deze onderzoeken, moeten wij eerst nog iets over den Oorlog zeggen, dat onze weerlegging van die redenen, die de Sociaal-Demokraten in het algemeen en de Deutsche in het bijzonder voor hun meedoen, aan den oorlog geven, versterken zal, en dat wij tot nu toe slechts even aanroerden.

Als deze eerste Imperialistische Wereld-Oorlog lang duurt,

1) De ware oorzaken zullen wij in het volgende hoofdstuk bespreken.

— en het is door de reusachtige krachten en hulpbronnen van Engeland, Duitschland en Rusland waarschijnlijk dat hij lang duren zal, — dan is een inzinking der Europeesche maatschappij mogelijk.

De honderden milliarden die deze oorlog dan aan Europa kosten zal voor wapens en onderhoud der legers, moeten vermeerderd worden met de vernielde waarden van stad en land en ter zee, met de waarde der millioenen arbeidskrachten die verminkt en vermoord te loor gaan, met de waarde der producten die niet worden voortgebracht.

Na den oorlog zal voor de honderden geleende milliarden milliarden rente moeten worden betaald.

Maar de Europeesche landen kunnen dan door dit alles zóó verarmd zijn, dat zij zeer moeilijk de benoodigde grondstoffen uit andere werelddeelen kunnen koopen.

Hierdoor wordt het proletariaat natuurlijk het meest getroffen. Een enorme en lange crisis —, misschien na een gedeeltelijken, korten en schijnbaren bloei, — en werkeloosheid staat voor de deur.

Maar dit is niet alles.

Dit ware misschien in langen tijd te overwinnen.

Er dreigt nog erger.

Om de gevolgen van dezen eersten Imperialistischen Wereldoorlog te begrijpen, moet men ook het oog slaan op de wijze waarop hij afloopen zal.

Twee wijzen van einde van dezen oorlog zijn mogelijk.

Of een van beide partijen overwint.

Maar geen van beiden kan den tegenstander vernietigen. Als Duitschland overwint, verplettert het misschien Frankrijk en België, Engeland's macht kan het niet vernietigen. Evenmin kan Duitschland Rusland geheel overwinnen. 1).

Overwint dus Duitschland, dan wapenen Rusland en Engeland zich terstond weder, oneindig sterker dan te voren. En een nieuwe strijd dreigt weer.

Overwinnen daarentegen Rusland, Engeland en Frankrijk, Duitschland kunnen zij toch niet verpletteren. 2). Daartoe is Duitschland innerlijk veel te sterk. 3)

1) Duitschland heeft ook een sterk Rusland noodig. Het moet tegen Engeland later op Rusland kunnen steunen.

2) Noch Rusland, noch Engeland wil ook Duitschland geheel overwinnen, want zij hebben een sterk Duitschland tegen elkander noodig.

3) Alleen met de hulp der Vereenigde Staten hebben zij het kunnen doen. (Noot van 1920).

Overwinnen zij dus, dan begint Duitschland opnieuw met wapening resachtiger dan te voren, en een nieuwe strijd staat voor de deur.

Het kan ook gebeuren, dat geen van allen overwinnen, maar allen te verzwakt zijn om verder te vechten, en daarom vrede sluiten. Dan beginnen zij, zoodra zij maar kunnen, hun nieuwe bewapening, om, zoodra zij sterk genoeg zijn, weder te gaan vechten.

Deze twee einden van den strijd zijn, zoover wij zien kunnen, de eenig mogelijke.

Zij zijn evenwel de ondergang onder het Imperialisme van het proletariaat.

Als het proletariaat, door den langdurigen oorlog, en door zijn gevolgen, uitgeput en lange tijden werkloos, dan nóg weer belast werd met nieuwe, nog reusachtiger bewapening en nieuwen oorlog, zou het dit, als georganiseerd strijdende klasse, niet kunnen dragen. 1).

De groote materiele ellende, door den oorlog en de economische depressie veroorzaakt, zou het geestelijk hebben uitgeput, zijn weerstandsvermogen hebben verzwakt, — nieuw Imperialisme, nieuwe bewapening, nieuwe oorlog zou zijn economische kracht vernietigen. 2).

Bij dezen eersten wereldoorlog gaat het dus om het Bestaan der Arbeiders. Wel te verstaan: om het Bestaan der Arbeiders als strijdende klasse.

Het Proletariaat moest zich dus, om die mogelijkheid, tot het uiterste en met alle middelen, tegen het Imperialisme en den Wereldoorlog verzetten. Ook om zijn toekomst. Ook uit zelfbehoud.

En bovendien dreigt na dezen oorlog een reeks van Wereldoorlogen, zooals wij boven reeds zagen, om het Monopolistisch Bezit van groote deelen der wereld.

1) Over de kansen van den Wereldvrede, het Staten-Verbond van Europa en dergelijke, spreken wij in het laatste hoofdstuk.

2) Een Revolutie, als gevolg van deze ellende, zou mogelijk zijn. Maar onder de allerslechtste omstandigheden, door een uitgeput en ongewapend proletariaat gevoerd. Op de mogelijkheid van een Revolutie onder zulke omstandigheden kan het proletariaat evenmin aansturen. Toevoeging van 1920: Ook deze „voorspelling” is uitgekomen. In Polen, Oostenrijk, en andere Staten is de revolutie, tot nu toe, door de uitputting en armoede van het proletariaat mislukt, in Duitschland wordt zij er zeer door bemoeilijkt.

Ook daarom dus moest het proletariaat zich tot het uiterste te weer stellen.

Zien wij nu de redenen die de Duitsche Sociaal-Demokraten, — en met hen die van Frankrijk, België, Engeland, etc. — voor hun deelnemen aan den wereldoorlog opgeven.

Zij zeiden: vóór het uitbreken van den oorlog hebben wij alles gedaan om hem te verhinderen.

Dit is onwaar. Het machtigste middel tegen het Imperialisme en den oorlog, de òctie der Massa zelve, is niet gebruikt.

Noch in de jaren vóór den oorlog, — toen zij de Duitsche Heerschende Klassen had kunen doen beven voor de macht van het Proletariaat, — noch toen de oorlog kwam.

De verdere redenen ter verdediging van het vrijwillig meedoen aan den oorlog als hij eenmaal uitgebroken is, kan men in drie soorten onderscheiden.

De eerste is: de afweer-oorlog.

De tweede, het belang van het geheele proletariaat dat de eene partij wint.

De derde, dat men den vijand uit het land moet houden, om het eigen bestaan, het eigen land, de eigen nationaliteit te redden.

Wij zullen deze argumenten achter elkander beantwoorden.

De Duitsche sociaal-demokratie zegt: Rusland viel Duitschland aan en wij moesten ons dus verzetten.

Wij hebben boven gezien dat dit maar schijn is.

Het Duitsche Kapitalisme is, even goed als het Russische, door zijn Imperialisme, de aanvaller.

Dat dus de Duitsche Sociaal-Demokratie een afweer-oorlog voerde, is onwaar.

Maar nu de belangen van het geheele, van het Wereld-Proletariaat.

Gij zegt: het is het belang van het Proletariaat der wereld dat Duitschland Rusland verslaat. — Maar de Franschen en Belgen en Engelschen zeggen: het is goed voor het Proletariaat der Wereld, dat Frankrijk en Engeland winnen, want Duitschland is een absolutistische staat, waar de jonkers regeeren en waar de constitutie maar een schijn is. — Wie heeft gelijk?

Wij antwoorden: Geen van beide heeft gelijk. De toestand in Europa is zoo geworden, dat in alle landen, behalve Rusland en Turkije, de arbeidersklasse onder nagenoeg dezelfde voorwaarden van vrijheid en slavernij leeft. De nadeelen in het eene land worden door die in het andere opgewogen. — In Rusland zelf is de democratie op weg, en oorlog kan daar de arbeidersbeweging, die zich zelve zal vrijmaken, slechts schade doen.

En dit proces van gelijkwording aller Europeesche arbeidersklassen is, door de industrialisatie aller staten, in voortdurenden groei.

Wat wil dit dus zeggen?

Dit: dat deze oorlog en elke volgende Imperialistische wereldoorlog der Europeesche (en wij kunnen er bij voegen Noord-Amerikaansche, en Australische) staten geen voordeelen, geen grootere vrijheid meer brengen kan aan het proletariaat, doch alleen even groote nadeelen, hoe ook de uitslag zij, geen belang dus meer is voor het Wereld-Proletariaat.

Het is met andere woorden voor het Proletariaat niet beter dat de eene of de andere partij wint.

Daar komt evenwel iets anders bij.

Gij zegt: Wij moeten het Russische Imperialisme afweren. En om dat te doen helpt gij het Oostenrijksch-Hongaarsche op de beenen! Gij steunt het aan het Servisch proletariaat vijandig Oostenrijksche Imperialisme!

En om Rusland af te weren moet gij het Fransche, Engelsche en Belgische en misschien ook Nederlandsche en Deensche proletariaat blootstellen aan het Duitsche Imperialisme!

Kan dit een juiste proletarische tactiek zijn? Is dat het belang van het proletariaat?

Wij spreken hier nog niet eens van het proletariaat over zee, dat gij aanvalt, het Aziatische, het Afrikaansche.

De steun aan het Oostenrijksch Imperialisme, de poging tot verplettering van het Fransche en Engelsche proletariaat, van een groot deel van het wereldproletariaat, het feit alleen al dat gij om den Russischen inval af te weren deze trachten te verpletteren moet, dit feit toont al dat uwe tactiek, de tactiek van wèl meedoen aan een afweer-oorlog, — zelfs al was zij in dit geval waar, — dat deze tactiek nu onjuist en onbruikbaar is. 1)

1) Er was een tijd, in de negentiende eeuw, toen de arbeiders te samen met de bourgeoisie oorlog voeren moesten. De Nationale

En wat voor u geldt, geldt voor alle andere naties.

Dat feit alleen al, dat de proletariaten der verschillende landen met het volgen van deze tactiek elkander te verpletteren trachten, toont de noodzakelijkheid om de geheele zaak, en den geheelen strijd tegen het Imperialisme, anders, van een hooger standpunt, — niet meer van het ouderwetsche nationale, niet meer van uit de vraag: aanvals- of afweer-oorlog te bezien, — namelijk als een strijd van het Internationale Onverdeelde Proletariaat tegen het Internationaal Imperialisme.

Maar er is nog meer:

Gij versterkt door het Russisch, het Fransch, het Engelsch Imperialisme te bestrijden uw eigen, uw Duitsch

Oorlogen der negentiende eeuw, die dienden om de nationale Staten België, Italië, Duitschland te stichten of te bevestigen, waren noodzakelijk voor de kapitalistische ontwikkeling en dus voor het proletariaat. Want dit kon zijn organisatie en zijn strijd tegen de nationale bourgeoisie alleen ontwikkelen op den grondslag van dien nationalen Staat. Het was te verklaren als het proletariaat daarin toestemde. — Toch hebben Bebel en Liebknecht hun toestemming voor den oorlog van 1870 geweigerd. Zij drukten daarmee uit den wordenden strijd der proletariërs tegen de nieuwe orde in Duitschland. Zij begonnen dien strijd daarmee, tegen Bismarck en het nieuwe Deutsche Rijk.

Het tweede geval was wanneer er een oorlog gevoerd werd, b.v. door Napoleon III, om dynastieke redenen. Zulk een oorlog moest het proletariaat ook met de wapenen bekampen.

Het derde geval was wanneer een reaktionaire regeering, b.v. die van Rusland, door een oorlog kon worden omvergeworpen.

Dit waren de voornaamste redenen waarom het proletariaat in een oorlog toestemde.

Maar het Imperialisme voert geen oorlogen tot het stichten van nationale Staten. Het vernietigt ze veeleer. Nog minder voert het oorlogen voor een dynastie. Immers de vorsten zijn slechts de slaven der groote Bank. En het allerminst bestrijdt het Imperialisme het absolutisme. Het gevaar bestaat veeleer, dat het absolutisme sterker wordt door het Imperialisme.

Van de oorzaken die in Marx' tijd het proletariaat tot den oorlog drijven konden, bestaat er dus geen enkele meer.

Maar, zal men zeggen, de noodzakelijke ontwikkeling van het kapitaal door het Imperialisme en de Imperialistische wereldoorlogen?

Het antwoord moet luiden:

De toestand is geheel veranderd sinds den tijd van Marx.

Wij hebben tegen het Imperialisme een nieuwe tactiek nodig.

Niet de oorlog voor de nationale bourgeoisie, maar de strijd tegen de internationale bourgeoisie is nu noodzakelijk voor de ontwikkeling van het proletariaat.

Imperialisme. Gij versterkt uw vijanden die u nog nader zijn dan de Russen: uw eigen heerschers.

Als uw Regeering, met uw hulp, Rusland en Engeland en Frankrijk overwint, dant hebt gij ook uw eigen Imperialisme sterker gemaakt, uw eigen Vorsten en Jonkers en Kapitalisten. Dan zal ook uw eigen juk zwaarder worden. Gij hebt dan tegelijk uw eigen broeders in Engeland, Frankrijk en Rusland, — en in alle landen der wereld die gij bestrijdt, — ten onder gebracht, en u zelf.

Zij zijn dan, bij zege van Duitschland, verzwakt, en hun regeeringen zullen met nieuwe wapeningen, nog sterker Imperialisme, hun leven ondragelijk maken. En uw regeering zal daarop eveneens antwoorden met nog sterker bewapening, en zij zal u des te beter en sterker verdrukken.

Gij zijt dan, nog meer slaven geworden.

Dit is de verandering die het Imperialisme heeft gebracht:

Alle krachtige naties willen gebiedsvergrooting. Zij kunnen haar alleen bereiken door oorlog. Het proletariaat dat in den oorlog toestemt, bedreigt en verplettert daardoor het proletariaat van een andere nationaliteit. Het verzwakt daarmee zijn eigen broeders. Het versterkt daarmee het Imperialisme in het algemeen van alle volken, en dat zijner eigen heerschers in de eerst plaats. Het verzwakt dus zich zelf en het geheele proletariaat.

Zoo is namelijk de toestand geworden: Het proletariaat kan niet meer met zijn bourgeoisie een andere natie afweren of aanvallen, of door die daad zelf bedreigt het de andere proletariaten en zich zelf met ondergang.

Dat is de nieuwe toestand dien het Imperialisme brengt.

Gij hebt dus te kiezen: of met uw Regeering tegen het proletariaat van het andere land, van elk ander land, van alle andere landen, of met het proletariaat van alle landen tegen uw Regeering.

De tijd van het nationaal zijn en handelen en het internationaal spreken, van het internationale woord maar van de nationale daad, is voorbij.

De Deutsche sociaal-demokratie zegt: Duitschland moge door zijn Imperialisme schuld hebben, — toen wij eenmaal alles beproefd hadden den oorlog tegen te houden, viel Rusland ons aan en wij moesten ons dus verweren. En daarbij

wordt de bekende plaats van Marx aangehaald, waar hij zegt dat de wandelaar, als hij op straat overvallen wordt, niet alleen de slagen afweert, maar den aanvaller neerslaat.

Het voorbeeld, in Marx' tijd misschien juist, is niet meer juist. Het paste toen op den buitenlandschen vijand, die de vijand was van de bourgeoisie en van de arbeiders zoo ligt evenwel niet meer het geval. Het proletariaat, — de wandelaar, — wordt overvallen. En door de vreemde, vijandelijke en door zijn eigen bourgeoisie. Het moet, zeker, zich verweren tegen zijn vijand, en hem zelfs neerwerpen. Maar die vijand is niet meer de buitenlander alleen, het is, onder het Imperialisme, óók de eigen bourgeoisie.

Het Russische Imperialisme valt het Deutsche Imperialisme aan. Het Deutsche Imperialisme het Russische. Maar het Russische Imperialisme en het Deutsche Imperialisme te samen vallen het Deutsche proletariaat aan. En het Russische Imperialisme en het Deutsche Imperialisme vallen te samen aan het Russische proletariaat. En zoo is het met alle landen. De Imperialismen van alle landen vallen te samen de proletariaten van alle landen aan.

De tijden hebben zich veranderd. Het kapitalisme heeft zich zoover ontwikkeld, dat het zich nog slechts verder ontwikkelen kan door slachting van het proletariaat aller landen.

Er is een Wereldkapitalisme ontstaan, dat zich keert tegen het Wereldproletariaat.

Het is dus ook onjuist, dat de belangen van het Proletariaat den oorlog, toen hij eenmaal uitgebroken was, billijkten.

Maar nu het Behoud der Arbeiders, der Natie, der Nationaliteit.

De Deutsche Sociaal-Demokratie zegt, dat het proletariaat, als de oorlog eenmaal is uitgebroken, den vijand afweren moet, om de verschrikkingen van den inval, het moorden, plunderen en branden te ontgaan, — dat de arbeiders ter wille van hun land, hun klasse, hun natie zich verweren moeten.

En dit is hun sterkste argument.

Wij antwoorden, in het algemeen, dat het Imperialisme, als geheel, oneindig erger is voor het Proletariaat dan de oorlog of de inval. Want het is een *duurzaam* verschijnsel, dat het Europeesche proletariaat bedreigt.

Daarom moet, zelfs ten koste van een inval, het Proletariaat zich tegen het Imperialisme, tegen den oorlog van het Imperialisme verzetten.

Wij zullen ook dit nog in bijzonderheden bewijzen.

Gij zegt: het is ons instinct van zelfbehoud, dat ons drijft het vaderland te verdedigen.

Wij antwoorden: Gij wordt door het Imperialisme meer als Proletariër dan als Duitscher bedreigd. Een reeks van Imperialistische oorlogen om het bezit der wereld, steeds sterker Imperialisme, staat u, uw klasse, te wachten. Uw bestaan als proletariër is dus bedreigd. Gij gebruikt uw instinct van zelfbehoud — hier uw „vaderlandsliefde” — dus verkeerd, blindelings, onbewust. Gij moet het anders, bewust, doelmatig gebruiken, en in plaats van met de Duitschers voor het Deutsche Imperialisme, met de Proletariërs der wereld tegen het Imperialisme der wereld strijden.

Gij zegt: als wij ons tegen het Deutsche Imperialisme verzetten, vallen er, daar de Regeering dan op ons aanvalt, duizenden, tienduizenden van ons. Wij antwoorden: door den oorlog vallen er honderdduizenden, misschien millioenen van u.

Gij zegt: door den revolutionairen strijd tegen het Deutsche Imperialisme worden onze organisaties vernietigd, de eenige kracht die wij hebben. Wij antwoorden: het Deutsche Imperialisme maakt door dezen oorlog uw organisaties machteloos, en zal dit blijven doen na den oorlog, door nieuwe reusachtige bewapening en nieuwen oorlog. Wij antwoorden: de Organisatie is geen doel, maar middel tot den strijd.

Gij zegt: maar onze landen en steden zullen door den vijand worden verwoest, als wij hem niet afweren.

Wij antwoorden, dat het voor het Internationale proletariaat, nu, onder het Imperialisme der 20ste eeuw, even erg is of een stad of streek van Deutschland, België, Frankrijk of Rusland wordt verwoest.

Wij antwoorden, dat gij hebt te kiezen tusschen aan den oorlog uw toestemming geven en verwoesting van uw of ander nationaal land, — of verzet met alle andere proletariërs tegen den oorlog.

Wij antwoorden, dat het Imperialisme niet alleen nu, maar in een reeks van jaren, Europa, uw eigen land en de Wereld met verwoesting bedreigt.

Wij antwoorden, dat gij hebt te kiezen tusschen medegaan, voor langen tijd, met verwoesten van landen, of te beginnen met, voor goed, aan alle verwoesting een einde te maken.

Wij antwoorden, dat gij u met het internationale proletariaat tegen de verwoesting der wereld vereenigen moet.

Wij antwoorden, dat de Internationaliteit, nu onder het Imperialisme, van nu af aan, gaat boven de Nationaliteit.

Maar gij zegt: De Russen zullen, als wij ons niet verdedigen, ons zelf verwoesten, ons, arbeiders, onze klasse. Dat kunnen wij toch niet gedoogen.

Wij antwoorden: Het is niet alleen het Russische Imperialisme, dat dit doet. Het is ook het Duitse. Uw Duitse Imperialisme vermoordt honderdduizenden van uw volk.

En het Duitse Imperialisme zal, als gij u niet ertegen teweer stelt, als gij als knechten den oorlog voert, vóórtgaan, ook na den vrede dat te doen. Het zal met nieuwe bewapeningen komen en nieuwen oorlog. Gij zijt slechts aan het begin. De ondergang van de strijdvaardigheid van uw klasse, van uw Duitse Arbeiderspartij, bedreigt u door het Imperialisme, door dat der wereld en door het Duitse.

Wij antwoorden: Het Imperialisme der Wereld bedreigt de geheele arbeidersklasse der wereld.

Wij antwoorden, dat gij u niet met de Duitse Bourgeoisie tegen de verwoesting der Duitse Arbeidersklasse, maar met het Proletariaat der Wereld tegen de verwoesting der Arbeidersklasse der Wereld tot het uiterste te weer stellen moet.

Gij zegt: Maar onze nationaliteit zal te gronde gaan als Rusland niet wordt afgeweerd. Want Rusland is een barbaarsch-despotisch land, en zijn overwinning beteekent een verovering, een terugdringen van ons vaderland in de barbaarschheid.

Wij antwoorden, zooals wij reeds zeiden: deze reden gold toen Rusland was een Aziatisch land.

Zij geldt nu niet meer.

Dank zij den heldenmoed der Russische Proletariërs is Rusland geen Aziatisch land meer, maar op den weg der Westersche Ontwikkeling.

Het heeft een Parlement. Zijn landbouw komt op, dank zij de Revolutie. De binnenlandsche markt onstaat zeer snel, de industrie moet gaan bloeien, en dan wordt Rusland — aan Pruisen gelijk.

Bovenal: het heeft een Proletariaat, dat zijn gebrek aan getalsterkte in politiek opzicht meer dan goed maakt door zijn geest en wil.

Het Russische Proletariaat zal, spoedig, de Russische toestanden Westersch maken.

Gij kunt, gij moogt niet meer dat proletariaat beoorlogen.

Wij antwoorden: Voor de groote Naties als Duitschland, Rusland, Engeland, Frankrijk, bestaat geen gevaar, dat de Natie, het Vaderland zal vergaan. Rusland, noch Frankrijk, noch Engeland zullen Duitschland annexeren, evenmin als Duitschland hen. 1).

Het was Rusland niet te doen om Königsbergen, doch om Erzeroem. Duitschland niet om Calais of Boulogne, zoomin als om Kent of Ierland, doch om Mesopotamië en Congo, Frankrijk niet om gebied in Europa, zelfs niet om den Elzas, zoozeer als om Syrië en Afrikaansch en ander Aziatisch bezit. Etc. etc.

Wij antwoorden: maar al was dit zoo, al werd uwe Natie, uw Nationaliteit, een deel van uw land bedreigd, honderd en duizendmaal erger is de voortdurende bedreiging van uwe, van alle naties, door het Imperialisme met zijn reeks van oorlogen, zijn mogelijken ondergang van het Proletariaat.

Daardoor wordt eerst recht het geluk, de welvaart, ja misschien zelfs het bestaan der Nationaliteiten in gevaar gebracht.

1) Wat de kleine naties betreft, hun nationaliteit wordt zeker bedreigd. En wel van alle kanten. Door „vrienden” en vijanden. Een zelfstandige politiek kunnen zij niet blijvend voeren. Het proletariaat dier landen heeft zich dus, behalve om de andere redenen, ook hierom te richten naar de door ons verdedigde politiek der proletariaten der grootere landen.

Voor zoover Nationaliteit beteekent nationale cultuur, hierover spreken wij verder in dit geschrift.

Wij antwoorden: Het is uw bourgeoisie, die u dit voorspiegelt, dat deze, dat elke Imperialistische oorlog een oorlog is ter bescherming van, ter verdediging van uw Vaderland, uw Nationaliteit.

Zij bedriegen U.

Om U als Soldaten, voor hun doel, hun ware doel, dat zij u niet zeggen, mee te krijgen.

Om u over te halen, dat gij u voor hen, hun doel, slachten laat.

Daarom zeggen zij, dat de Oorlog, zooals vroeger vaak, gaat om het Vaderland, om de Nationaliteit.

Maar hun Doel is uitbreiding van hun bezit, in de Koloniën vooral. Onderdrukking van zwakkere volkeren daarginds, van proletariërs daar en hier.

Gij strijdt voor hun Wereldmacht, hun winst.

Wij antwoorden u, dat, als gij die voor hen grooter maakt hebt, zij u, en al uw broeders buitenslands, daarmee des te zwaarder zullen verdrukken.

Het Imperialisme brengt hun winst, maar u ontzaglijke na-deelen. Het overstelpt u met lasten, het doet allen vooruitgang ophouden, het verscheurt de Eenheid van het Internationale Proletariaat, het vermoordt u, het dreigt u met ondergang. En het blijft dit doen.

Hoe sterker gij het Imperialisme maakt, des te meer zal het dit alles doen. En het zal dit nog reeksen van jaren doen.

Gij zegt: Maar het eene proletariaat is sterker dan het andere. En zoolang dat zoo is, is gelijktijdige actie tegen den wereldoorlog onmogelijk. Want het sterkere proletariaat zal zich krachtiger tegen zijn Regeering verzetten dan het zwakke, het zal het leger en de actie der eigen natie meer verzwakken dan het andere het het zijne kan doen, en dan zal de vijand overwinnen.

Wij antwoorden, in verband met het boven over de Nationaliteit gezegde, dat, onder het Imperialisme, het voor het proletariaat als geheel, niet de hoofdzak is wie wint. 1).

1) Het was trouwens zeer de vraag, wie, bij een gemeenschappelijke strijd tegen het Imperialisme en den Oorlog, relatief de sterkste kracht, den grootsten druk zou hebben uitgeoefend, het Russische of het Deutsche Proletariaat.

Wij antwoorden, dat voor het Proletariaat als geheel het de hoofdzak is, dat het als geheel het Imperialisme bestrijdt, en als geheel sterk wordt en zijn ondergang door het Imperialisme afweert.

Wij antwoorden, dat, nu, op dit oogenblik, nu het Wereldkapitaal de Aarde gaat veroveren, en daarvoor zijn eersten wereldoorlog begint, nu deze nieuwe fase van den strijd tusschen Kapitaal en Arbeid gaat aanvangen, waarin het Wereldkapitaal zich richt tegen het Wereldproletariaat met onderdrukking en belasting zooals nog nimmer, met oorlog en ondergang en dood, — dat nu het Proletariaat zich moet verzetten, — op straffe van stoffelijken en geestelijken en zedelijken ondergang als voor haar Vrijheid strijdende klasse, — dat het Proletariaat nu sterk moet worden, en zijn ondergang door het Imperialisme afweren.

Wij antwoorden nogmaals:

Het Nationale Imperialisme is voor het Proletariaat even gevaarlijk als dat van andere naties. En het is voor het Proletariaat als geheel daarom noodzakelijk alle Imperialismen, het nationale zoowel als het vreemde, gelijktijdig, d.w.z. even sterk te bestrijden.

Het Deutsche Imperialisme is voor het Deutsche proletariaat even gevaarlijk als het Fransche, Engelsche, Russische, het Engelsche is voor het Engelsche proletariaat even gevaarlijk als het Russische, Fransche, Deutsche, het Fransche voor het Fransche proletariaat even gevaarlijk als het Engelsche, Deutsche, Russische, enz. enz.

Wij antwoorden: het Internationale Imperialisme is even gevaarlijk voor elk nationaal, dus even gevaarlijk voor het geheele Internationale Proletariaat.

Wij antwoorden:

Voor het Imperialisme der bourgeoisie, dat het Proletariaat van alle kanten, van binnen- en buitenland uit, evenzeer bedreigt, valt dus het Nationalisme van het proletariaat weg.

Hoe weinig kracht deze opgegeven reden meer heeft, kan ook blijken uit de overweging, dat bij dezen oorlog hoogstwaarschijnlijk tusschen de krachten van het Duitsch—Oostenrijksch—Hongaarsche proletariaat en het Russisch—Engelsch—Fransche niet veel verechil zou hebben bestaan, als zij zich beide tegen den oorlog hadden gewend.

Wij antwoorden: Het nationaal-zijn, — in den zin van het andere naties willen bestrijden, — altijd nog, sterk of zwak, in het Proletariaat levend, wordt door het Imperialisme, zoodra de Arbeider het begrijpend erkent, geheel uitgedelgd.

Wij antwoorden: Het Internationaal, het vaderlandloos zijn, — in den zin van geen andere natie willen bestrijden, — altijd nog maar in zwakke mate aanwezig in het proletariaat, wordt door het Imperialisme een *conditio sine qua non*, een bestaansvoorwaarde van het revolutionaire internationale proletariaat.

De gezamenlijke internationale strijd tegen het Imperialisme van alle naties, wordt de bestaansvoorwaarde van alle nationale proletariaten, van het geheele Wereldproletariaat.

Wij antwoorden: De Oorlog dreigt u met een inval. Uw instinct zegt u den inval af te weren. Als gij dat vrijwillig doet, versterkt gij het Imperialisme.

Maar het Imperialisme dreigt u met gevaar voor voortdurende bewapening, onderdrukking, ondergang.

Uw instinct moet u, als gij dit weet, dus ook zeggen den inval niet af te weren maar het Imperialisme.

Gij hebt dus te kiezen tusschen nu den inval vrijwillig te helpen afweren en daarmee het Imperialisme te versterken, of u met het Proletariaat aller landen tot het uiterste te verzetten, en alleen gedwongen deel te nemen aan een Imperialistischen Oorlog.

De keus staat voor u tusschen uw Nationale Bourgeoisie te helpen aan haar Imperialisme, of haar te bestrijden.

De keus staat voor u tusschen: de Internationale Bourgeoisie helpen aan haar Imperialisme, of haar bestrijden.

De keuze is voor het Wereldproletariaat, nu het Imperialisme het Wereldproletariaat bedreigt voor lange lange jaren, tusschen: mee te helpen aan het Wereld-Imperialisme en dus aan het ten onder brengen van het Wereld-Proletariaat, of het Wereld-Imperialisme te bestrijden, dus ten onder te brengen de Wereld-Bourgeoisie, dus te doen zegevieren het Wereld-Proletariaat.

Wij antwoorden: Gij hebt nu te kiezen tusschen voor of tegen de Nationale Bourgeoisien, voor of tegen het Nationalisme.

Gij hebt nu te kiezen tusschen: voor of tegen de Imperialistische Wereld-Bourgeoisie, voor of tegen het Internationale Imperialisme. —

Maar de strijd tegen de Imperialistische expansie van het Kapitaal is een strijd tegen de hoogste levensuiting van het Kapitaal, tegen zijn wezen zelf.

Gij hebt dus, met één woord, te kiezen tusschen Imperialisme en Socialisme. —

Het spreekt vanzelf, dat het voor een klasse zeer moeilijk is, moeilijker nog dan voor het individu, het instinct van zelfbehoud, dat onbewust werkt, te veranderen in bewustheid, en het kleinere gevaar, dat dichtbij is, te trotseeren om een ander gevaar, dat groter is, maar verder af.

Maar het was immers juist de taak der sociaal-democratie het onbewust instinct der arbeiders te veranderen in verstand?

Hiermede hebben wij, naar onze meening, ook het derde argument: het gevaar van een inval, en daarmee alle argumenten weerlegd.

Het Imperialisme dus, deze hoogste ontwikkeling van het Kapitalisme tot nu toe, smelt de Proletariaten der wereld aanéén, voor het eerst, tot een Internationale Actie.

Het Imperialisme is de vuurgloed, waarin het Proletariaat aller landen tot één handelen zich aanéén smeedt.

Deze Wereldoorlog, de Imperialistische Oorlog, is de smeltkroes, waarin het Proletariaat der Wereld, voor het eerst tot Eenheid komt.

Het Imperialisme loutert het Proletariaat, terwijl het hen voor het eerst, maar voor eeuwig, brengt tot Internationaliteit.

Het Imperialisme is dus niet, zooals Kautsky en de Radicals, de z.g. Marxisten, en de Revisionisten in Duitschland en elders, denken, een bijzaak, een voorbijgaand verschijnsel, het is het groote punt, waarom de sociale ontwikkeling, de opkomst en de strijd der Arbeidersklasse, de Revolutie zelf zich wentelt. Het is het groote vraagstuk van de opvatting waarvan en den strijd waartegen, voor langen tijd, voor goed, alles voor het proletariaat afhangt.

Het is het vraagstuk, waarvan de geheele ontwikkeling van den strijd der arbeiders afhangt.

De Internationale Sociale Revolutie — zij kan niet anders dan Internationaal zijn, — hangt van den strijd tegen het Imperialisme af.

Niet in dien zin, dat hij het Socialisme in eens brengt. Maar in dezen, dat hij ons een geweldig stuk verder, langs revolutionairen weg, tot het Socialisme brengen kan.

Als die strijd maar revolutionair wordt gevoerd.

De Deutsche Arbeidersklasse heeft dien strijd zelfs niet gestreden. Zij is met het Imperialisme meegegaan. Daarmee heeft zij zich zelve, haar eigen zaak en die der Internationale verraden.

Er blijft ons nog over een argument te weerleggen, dat een deel der Deutsche Sociaal-Democratie voor haar vrijwillig meegaan met den oorlog, heeft gegeven.

Een deel der Deutsche arbeiderspartij zegt: ons doel met den strijd tegen Rusland is Polen te bevrijden en Finland en de Russische arbeiders.

Eigenaardig: dezelfde strijd, die de Engelsche en Fransche arbeiders wil verpletteren, wil de Russische en de Poolsche en Finsche opheffen.

Maar gij kunt de Polen en Finnen en Russen niet bevrijden, want dat hangt niet van u af. Dat hangt van uw meester, den Keizer, en de jonkers en uw kapitalisten af. Die willen de Russen en Finnen en Polen niet bevrijden. Hebt gij de leiding van den oorlog of zij? Zij hebben te groot voordeel van de Russische autocratie achter hen — tegen u. Zij zullen nooit zoo ver gaan, dat zij het Czarisme verpletteren of vernederen.

Zij voeren — en gij met hen — den oorlog, vooral, in de eerste plaats tegen Frankrijk en Engeland. Dit is een imperialistische oorlog. Zij willen Fransche, Belgische en Engelsche koloniën, in de eerste plaats.

Gij voert den naam van Marx aan, en zegt dat die, in zijn tijd, Rusland ten onder wilde brengen om de arbeiders te bevrijden.

Dit, dat gij dit zegt, toont de ellendige zwakheid van Uw politiek.

Marx wilde nooit een land, waar de arbeiders zoo machtig reeds waren, bestrijden.

Marx wilde nooit een oorlog, die het Czarisme misschien krachtiger maakt.

Marx wilde nooit Rusland bestrijden door de Fransche en Engelsche arbeiders zwakker te maken!

Maar dit toont ook de valsheid van uw politiek!

Want gij Deutsche Sociaal-Democraten, een groot deel van u, kendet zeer goed uw eigen Imperialisme.

Gij wist, een groot deel van u wist, dat het er op uit was, en moest zijn, om Frankrijk en Engeland (en België en Portugal) aan te vallen ter wille van koloniën. Honderdmaal stond dat in uw bladen.

Gij wist, dat de strijd niet tegen Rusland ging.

De Deutsche Regèring heeft den strijd met Rusland gebruikt om u mede te krijgen, maar een deel van u is maar al te gaarne meegegaan.

De ware reden, waarom dat deel aan den oorlog heeft deelgenomen, is niet de strijd tegen Rusland, maar het willen meedoen aan koloniale politiek, aan Imperialisme. 1) met de bourgeoisie, en, bij een ander deel, gebrek aan moed om zich daartegen te verzetten.

En datzelfde was het geval ook bij andere partijen der Internationale.

Hierop kom ik nader nog terug.

Wat gij zegt niet te willen: Frankrijk en Engeland vernederen en verzwakken, dat doet ge. En wat ge zegt te willen, — Rusland vernederen, — dat kunt ge niet.

Dit toont genoeg de jammerlijke zwakheid van uw politiek.

Gij deedt beter het bloed van dezen oorlog alleen en geheel over te laten aan het Kapitaal

Gij deedt beter de Russische arbeiders niet op deze wijze te willen bevrijden!

De Russische arbeiders kunnen alleen zichzelf bevrijden.

1) Er heerscht bij de Europeesche Arbeidersklasse, bij een groot deel van haar, een verborgen Imperialisme en Nationalisme. Bij de bespreking van het Reformisme zal dit uitvoerig behandeld worden.

Maar de Cultuur!

Gij wilt de Duitsche cultuur redden! — voor de Russische barbaren!

Welke cultuur bedoelt ge?

Die van het verleden?

Maar dan valt gij de Engelsche en de Fransche cultuur aan, die zeker toch niet minder zijn dan de uwe.

In het algemeen is de Fransche en Engelsche burgerlijke cultuur hooger dan de uwe, want zij hadden en kenden de Burgerlijke Vrijheid, gij niet, 1) en in hun kunst, wetenschap en filosofie plukten zij daar de heerlijke vruchten van.

Maar de arbeiders hebben aan deze cultuur geen deel.

Of bedoelt gij misschien de cultuur van de 19e eeuw?

In de 19e eeuw hadden de Engelschen de hoogste poëzie, de Franschen de hoogste schilderkunst en het hoogste proza, gij de hoogste muziek.

Dat was dus nog al eerlijk verdeeld!

Maar deze alle zijn veilig, zij leven overal op de wereld. Voor deze behoeft gij niet bezorgd te zijn.

Maar de arbeiders hebben aan deze cultuur geen deel.

Of bedoelt gij de cultuur van nu, van het Imperialistisch tijdvak, van het begin der twintigste eeuw?

De groote Kunst is nu dood. De groote Poëzie in alle landen is nu dood. Het groote Proza is dood, het Impressionisme, het Naturalisme, het groote burgerlijk Realisme is gestorven.

De groote Bouwkunst is dood. Wat van bouwkunst bestaat, is zonder hart, zonder liefde. De Muziek is een schaduw van wat zij was.

De groote Schilderkunst is dood. De Filosofie is dood, de opkomst van het proletariaat zelf heeft haar gedood; de Godsdienst sterft.

De Kunst slingert tusschen wreede en harde groot-kapitalistische, en weeke en slappe klein-burgerlijke gevoelens, en

1) „Wij Duitschers waren slechts éénmaal in het gezelschap der Vrijheid: op den dag waarop zij begraven werd.” Marx.

een laf Mysticisme heen en weer. Zij heeft geen enkele hooge algemeene gedachte meer. Zij raakt in haar wanhoop en in haar uiterst individualisme dikwijls reeds tot krankzinnigheid.

De Filosofie is tot Mach en Ostwald, die de maatschappij niet kennen, of tot den reactionair Bergson gedaald. Als spoken gaan Kant en Hegel nog om.

De Godsdienst leeft nog slechts stuiptrekkend. Bij de Bourgeoisie. Niet bij het strijdend Proletariaat.

Of bedoelt gij misschien met Cultuur de algemeene zachtheid en schoonheid der zeden? Maar het Imperialisme brengt, door zijn bloeddorstig wreede onderdrukking van zwakke volken en door den stilstand van sociale wetgeving dien het brengt, juist algemeen verruwing, verdierlijking en verlaging.

Een hooger stadium van geestesbeschaving, ziels- en karakter-licht en -schoonheid wordt eerder door het Imperialisme verlaagd.

Deze wereldoorlog is een bewijs daarvan.

Er is geen Hooge Cultuur meer. Nergens in de kapitalistische wereld.

Cultuur? Waarin bestaat de cultuur van het imperialistische tijdvak?

In een razenden storm en jacht naar geld en macht worden individuën en staten in een maalstroom meegesleept. De brute macht van het geld en het geweld loopt alle zwakken onder den voet. Alle volkeren der wereld. Alle individuën. — Alle stammen, alle rassen, zwarte en gele en bruine, beschaafden en wilden worden onderworpen. En de groote massa van hen wordt... proletariër.

Wat wil dat zeggen? — Hun zelfstandigheid verdwijnt, het geluk der menschen. Hun vrijheid, hun betrekkelijke vrijheid verdwijnt, — zij worden dingen. Geen menschen meer, maar dingen, onderworpen aan het kapitaal. Gestuwd en meegesleept door de razende overmacht van het kapitaal. Aanhangers der machines.

In de wereld der kapitalisten zelf neemt de teugellooze begeerte naar geld, macht en genot toe.

De overmatige weelde neemt toe en het bederf.

De krankzinnigheid neemt toe en de zenuwziekten.

De geboorten nemen af. De kunstmatige beperking wordt algemeen.